

Verksamhetsplan Hälsinglands museum 2024

Stiftelsen Hälsinglands museum arbetar utifrån sina stadgar och från överenskommelser med Hudiksvalls kommun och Region Gävleborg. Museet utgår från synen på kulturen som en demokratisk och omvandlande kraft i samhället, grundad på yttrande- och tryckfriheten, religionsfrihet och med en strävan att garantera allas lika rättigheter och allas möjlighet att delta.

Det allvarliga internationella läget gör att kultur- och världsarv som fredsbevarande och demokratiska projekt är ständigt aktuella. Ett museums uppgift är att förvalta och tydliggöra vårt kulturarv, medverka i den historiska forskningen, begripliggöra samtiden och bjuda in till samtal och debatt. Museilagen slår fast museernas ställning som fria kunskapsinstitutioner utan politisk styrning av verksamhetens utformning.

År 2024 kommer att präglas av en kärv ekonomi eftersom Region Gävleborg inte kommer att skriva upp anslagen till de institutioner som ingår i samverkansmodellen, däribland Hälsinglands museum. Enligt pensionsprognosen för 2024 kommer pensionskostnaderna dessutom att öka kraftigt, detta p.g.a. den kommande pensionspuckeln.

Samtidigt som museet måste arbeta med en kärvare ekonomi, fortsätter vi också att driva ett idéarbete för ett nytt visningsmagasin, vilket ska ha en hälsingegårdsprofil. Satsningen är ett viktigt komplement till världsarvet Hälsingegårdar. Delar av museets samlingar förvaras i olämpliga lokaler vilket försvårar visningar. Under slutet av 2023 påbörjades därför ett arbete för att undersöka möjligheten av en utbyggnad med ett visningsmagasin.

Det internationella forskningsprojektet om den medeltida konstnären Michel Sittow där Hälsinglands museum varit en aktiv deltagare, avslutas under året med en utställning på museet och en sista forskningskonferens.

De pågående klimatförändringarna gör att arbetet med kulturarvet och samhällsfrågorna även måste innehålla ett klimat- och miljöperspektiv, bland annat i skapande skola och utställningar, men också i planeringen av lokalernas fysiska miljö och energikonsumtion. Den energikartläggning som utförts kommer att ligga som underlag för olika åtgärder.

Samarbetet med kulturens länsinstitutioner är viktig, men det är också viktigt att museet är lyhört för behov och önskemål från kommuner, föreningsliv och civilsamhälle. 2024 kommer museet att rekrytera ny chef.

Utställningsverksamhet

Hälsinglands museum arbetar med ett brett utbud av utställningar, historiskt-samhälleliga, konstnärliga och debatterande. Museets konstutställningar ska karaktäriseras av hög verkshöjd, kvalitet och samhällsrelevans. På grund av den kärva ekonomiska situationen kommer utställningsperioderna att förlängas.

Några utställningar som planeras för 2024 är följande:

Med skärande egg. En utställning om knivslöjd, knivhistoria och knivbruk, med bidrag från några av landets främsta knivmakare och från våra nationella minoriteter. Är en fortsättning från 2023.

Resandehantverk. En mindre utställning som fokuserar på Kniv-Kalle, en av de mest framträdande knivmakarna inom resandetraditionen, en skicklig hantverkare som även framställde dräktsmycken.

Berätta, berätta! Bilderbokkonstnären Lena Sjöbergs retrospektiva utställning, en fortsättning från 2023.

Michel Sittow och den heliga släkten. En utställning om den estniska hovmålaren Sittow, verksam över hela Europa och konstnären bakom målningarna på ett altarskåp i Bollnäs kyrka. Utställningen är ett resultat av ett internationellt projekt mellan Sverige och Estland, Svenska kyrkan och olika kulturinstitutioner. Från december 2023.

Åke Pallarp (1933-2013). En framstående konstnär och skulptör med stark förankring i Hälsingland, dessutom en främjare av naivisterna Lim-Johans verk. Hans konst förenar ett starkt uttryck med drastisk humor i både natur- och stadsskildringar.

Spångossen. Artistnamnet står för Per Norén, som här för första gången visar sitt häpnadsväckande träsnideri i en utställning.

Familjen som försvann – Joanna Rubin Dranger. En utställning som utgår från den tecknade dokumentärromanen ”Ihågkom oss till liv” som beskriver en släkts historia under Andra världskriget och Förintelsen.

Målade rum i 1700-talets hälsingegårdar. Om och med de väggmålningar som prydde herrstugor på Hälsinglands bondgårdar till helg och fest. Utställningen bygger på en doktorsavhandling av Lars Nylander, antikvarie vid Hälsinglands museum.

För 2025 planerar museet också en utställning med verk av Dick Bengtsson, Ernst Billgren och Karin Mamma Andersson, tre av de mest namnkunniga representanterna för svensk nutidskonst.

Pedagogik – lokalt och regionalt

Museets pedagogik följer utställningsverksamheten men arbetar också självständigt med särskilda teman och i olika projekt. Barn och unga är museets primära målgrupp och vi fortsätter att arbeta i hela länet med olika pedagogiska program. För yngre barn genomförs pedagogik i museet och i regionen till utställningen ”Berätta, berätta”. För något äldre barn kommer utställningen ”Familjen som försvann” att arbeta med olika pedagogiska insatser. Utställningen om Michel Sittow har som tema ”den heliga släkten” och kommer i pedagogiken att diskutera vårt behov av tillhörighet och sammanhang. Till museets utställningar kommer olika workshops att anordnas.

Det pedagogiska arbetet i äldregruppen "Hudiksvall hela livet" med visningar och föreläsningar fortsätter. Hälsinglands museum fortsätter också att vara en aktiv part i den guideutbildning som organiseras av Forsa folkhögskola och även här har vi involverat minoritetsperspektivet inom olika teman. Samarbetet med Hudiksvalls Kommun och Skapande skola i olika projekt fortsätter.

Nationella minoriteter

Under 2023 arbetade museet med en inventering av samlingarna för att hitta och synliggöra föremål med anknytning till våra nationella minoriteter. Under 2024 fortsätter samarbetet med Judiska museet, Frantzwagner Sällskapet och sakkunniga inom samisk historia. Ett arvsfondsprojekt har också beviljats medel för att studera och utveckla en arbetsmodell där unga själva söker vittnesmål och föremål i syfte att komplettera och vidga kunskapsläget gällande minoriteter i Världsarvet Hälsingegårdar. De unga ska arbeta självständigt, med stöd av forskare och representanter från föreningar och minoritetsorganisationer.

Utforskandet av resandehistoria fortsätter under året. Arbetet kommer bland annat att resultera i en utställning om resandehantverk.

Samlingar och arkiv

Tillgängliggörandet av museets föremålssamlingar och arkiv fortsätter, bl.a. genom att museet fortsätter att offentliggöra sina samlingar på digitaltmuseum.se och länkade öppna data på kulturnav.org. Digitaliseringen av museets äldre bildsamling fortsätter, i samarbete med Arkion i Bollnäs. Museet har också inlett ett arbete för att ordna upp och digitalisera den omfattande samlingen av fotografiska glasplåtar.

Samlingsförvaltningssystemet Primus står inför en stor uppdatering och bilddatabasen Resandebilder är den första i Sverige som använder den nya versionen. Museet siktar på att uppdatera sin föremålsdatabas under 2024.

Arbetet med en katastrofplan som omfattar museets magasin och föremål fortsätter.

Under 2024 kommer magasin att omorganiseras och förtätas för planerade inkommande föremål från bl.a. Svenska kyrkan. Samarbetsprojektet med KGAA (Kungliga Gustav Adolfs Akademien för svensk folkkultur) vilket fokuserar på folkligt skrivande fortsätter med att digitisera och tillgängliggöra dagböcker på digitaltmuseum.se.

Samarbetet med DiBiS fortsätter och under året kommer bildpubliceringen av den fotografiska samlingen att inledas på digitaltmuseum.se. Uppbyggnaden av Frantzwagner Sällskapets bilddatabas Resandebilder kommer att utvecklas under 2024, i samarbete med museet. Romska kulturcentret (RKC) kommer att överlåta delar av sin bilddatabas till Hälsinglands museum under året.

Kulturmiljöinsatser

Kyrkans historiska kontinuitet och dess samhälleliga betydelse i en period av stor omställning gör den speciellt viktig i det breda kulturarvsarbetet. Museet fortsätter sitt nära samarbete med församlingar/pastorat, Uppsala stift och Svenska kyrkan centralt. Museets arbete med kyrkan och det kyrkliga kulturarvet är en stor och pågående uppgift. Under 2024 eftersträvar museet nya föremålsinventeringar i olika församlingar.

Genom att museet i sin organisation får en disputerad medarbetare öppnas nya möjligheter till finansiering av nya forskningsprojekt inom museets profilområden.

Världsarv Hälsingegårdar

Utvecklandet av en pedagogik för världsarvet Hälsingegårdar har genomförts under 2023 och under 2024 kommer ett antal fortbildningar att anordnas i regionen. Utifrån detta kommer läns museet Gävleborg och Hälsinglands museum att undersöka hur nästa pedagogiska insats ska utformas.

Samarbetet med Göteborgs universitet fortsätter genom en samdoktorandtjänst. Avhandlingsprojektet har rubriken ”Människor och målningar i Hälsingland under 1700-talet” och kommer att färdigställas våren 2024.